

Anksstyvasis šalpusnis

Tussilago farfara

Rangas: **species**

2

STEBĖJIMŲ

1

STEBĖTOJŲ

Kovas

PIKO MĒNUO

KARALYSTĖ

Plantae

KLASĖ

Magnoliopsida

ŠEIMA

Asteraceae

GENTIS

Tussilago

Kur ir kada stebėti?

Dažniausiai aptinkama šeškinės ozo pietinė dalis. Daugiausia stebėjimų užfiksuota kovą.

Apie rūšį

Anksstyvasis šalpusnis – astrinių (Asteraceae) šeimos, šalpusnių (*Tussilago*) genties augalas.

Morfologija

Daugiametis žolinis medingas augalas, turintis vertikalų apie 20-25 cm ilgio šakniastiebį, ant kurio anksti pavasarį išauga vienas ar keletas vienagraižių stiebų. Stiebas paprastas, apsitraukęs baltu, voratinklišku pūku. Pamatiniai lapai 10-20 cm skersmens, apskritoki, šiek tiek dantyti, viršutinė pusė plika, apatinė baltai pūkuota. Žiedai pavieniuose, 2-2,5 cm skersmens, graižuose, geltoni, kraštiniai išsidėstę keliomis eilėmis, liežuviški, piesteliniai, vaisingi, viduriniai vamzdžiški. Augalui žydint dieną stiebas būna stačias, o naktį bei nepažydusių ir peržydėjusių egzempliorių – nulinkęs. Graiže subręsta apie 300 vaisių. Tai cilindriški, briaunoti, geltoni lukštavaisiai, kurių viršūnėje yra 2-3 kartus ilgesnis už vaisių plaukelių kristukus. Sėklos subręsta per 10-25 dienas. Nužydėjus, lieka pūakai (lukštavaisis su kristuku), panašūs į pienės pūkus, kuriuos išnešioja (ir taip išplatina) vėjas.

Žydi balandžio–gegužės mėn., lukštavaisiai subręsta gegužės – birželio mėn. Dauginasi šakniastiebiais ir lukštavaisiais.

Paplitimas

Randamas visoje Lietuvos teritorijoje. Mėgsta molingą dirvą su negiliu podirvio vandeniu, ypač vešlus jis šaltiniuose vietose. Auga pagrioviuose, molinguose šlaituose, upių ir upelių pakrantėse, bergždynuose. Žemdirbiams jis – piktžolė.

Mityba

Šalpusnio lapus galima dėti į salotas bei sriubas.

Vaistinės žaliavos rinkimas

Šalpusnių žiedai renkami balandžio–gegužės mėnesiais saulėtą sausą dieną, kai žiedai pilnai išsiskleidę. Skinami tik sveiki, be rudų dėmių lapai, neilgesniais kaip 5 cm lapkočiais. Džiovinami gerai vėdinamoje patalpoje, paskleidus juos plonu sluoksniu ant tinklo. Kartkartėmis reikia atsargiai pavartyti, kad greičiau džiūtų. Greičiau džius, jei lapai bus

išdėlioti balta, pūkuota puse į viršų. Iš 5 kg šviežių lapų gaunama 1 kg sausos žaliavos.
Gerai išdžiovinti lapai yra bekvapiai, viršutinėje pusėje žali, apatinėje – balzganai pūkuoti.

== Šaltiniai ==

Skenuok ir peržiūrėk
naujausią informaciją

seskinesozas.lt

Biologinės įvairovės projektas

Duomenys: iNaturalist, Wikipedia, GBIF

iNaturalist rūšies puslapis